

Romano hangos

15 Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 21 • ČÍSLO 14 • VYŠLO 17. ŘÍJNA 2019

zprávy

Kolín – Ve volbách do Senátu bude za Pirátskou stranu v obvodě Kolín kandidovat Cyril Koky. Člen-
ská základna Pirátů ho ve volbách
na internetovém fóru zvolila jedno-
myslně. Senátorský mandát je šesti-
letý, volby do Senátu však probíhají
jednou za dva roky, kdy se obmě-
ňuje jedna třetina senátorů. Volby
v obvodu Kolín proběhnou na pod-
zim 2020, přesný termín, který vy-
hlašuje prezident republiky, ještě
není známý. Současnou senátorkou
v tomto obvodu je Emílie Trísko-
vá z ČSSD.

z obsahu

Téma čísla:

Život ve městě

Gejza Horváth:

**Pravda a láska vítězí nad
lží a nenávisť?**

strana 4 a 5

Komentář Tomáše Ščuky

Stále nám chybí vzdělání

strana 3

Rozhovor se spisovatelkou

Evou Danišovou

**Chybí mi soudržnost
a úcta mezi Romy!**

strana 4 a 5

Výsledky archeologického výzkumu tzv. cikánského tábora v Letech

A – tzv. cikánský tábor; B – KP Lety, pomník Zdeňka Hůly, pohřebiště obětí letského tábora

foto: Muzeum romské kultury

Muzeum romské kultury ve spolupráci s týmem doc. PhDr. Pavla Vařeky, Ph.D. ze Západočeské univerzity v Plzni, Filozofické fakulty, Katedry archeologie koncem srpna a v průběhu září

letošního roku realizovalo archeologický výzkum v areálu bývalého vepřína v Letech u Písku. Cílem bylo lokalizovat pozůstatky tzv. cikánského tábora.

„Cílem bylo zjištění charakteru

a rozsahu archeologických situací, odhalení vzorku jednotlivých částí tábora a získání hmotného svědectví o životě v táboře. Výzkum navázal na první sondáž v blízkosti vepřína na pozemcích obce v roce

2017, kdy nebylo dovoleno jakékoliv výzkumné práce v objektu vlastněném tehdy firmou AGPI, a. s. provádět. Výsledky výzkumu poslou-

Pokračování na str. 3

Podpora musí přicházet od samotných organizací

V posledních dvaceti letech si můžeme všimnout nárůstu občanských spolků a aktivit zaměřených na pomoc Romům. Nutno podotknout, že ač je Brno druhým největším městem, početnost romské populace tomu neodpovídá. Pokud ovšem nejsme místní a projdeme se tzv. brněnským Bronxem (početná sociálně vyloučená lokalita), logicky nabudeme dojmu, že nás

tu žije více. Bohužel, počet dalších ghett v České republice roste od roku 2000 jako houby po dešti. Jde o dlouhodobý trend, který jasně a zřetelně deklarují státem tolerované segregované bydlení pro některé skupiny obyvatel. Tyto letité a nerovné podmínky občanů k důstojnému bydlení (vycházející z Listiny základních práv a svobod) se přes lhostejnost a nezodpověd-

nou politiku obcí, potažmo státu, po dobu dvou dekád, vlastně ani nedají objektivně vysvětlit jinak!

Změnu této neuspokojivé společenské situace nevyvolala ani zpráva sociologa Ivana Gabala o stavu sociálně vyloučených lokalit, která byla odborníky nesčetněkrát diskutována v duchu alarmujícího stavu, který je třeba řešit hned teď! Proaktivní politiky vedoucí ke změně

a důstojnému bydlení pro všechny skupiny občanů však stále nepřicházejí a nepřichází. Snad si jednou tato širší skupina voličů v nadcházejících volbách uvědomí, že je třeba směřovat podporu tam, odkud přijde i snaha řešit jejich nedůstojné bydlení.

Naděje stojí z větší míry opravdu jen na lokální a celostátní veřejné politice pro občany. Koneckon-

ců ukazují nám to i sociálně zaměřené neziskové organizace. Těch funguje v Brně opravdu dostatek. Všem známá terénní sociální práce v komunitách ale nepřináší zvlášť velké dopady. Mám za to, že je třeba hovořit o stále se opakujících sociálních projektech, které nám také ukazují, že tudy cesta nevede. Povídat si v rodinách o kaž-

Pokračování na str. 2

zprávy

Halle, Německo – Ve východoněmeckém Halle se ve středu minimálně na dvou místech střílelo. Terčem útoků, které si vyžádaly dva lidské životy, se stala místní synagoga, kam lidé přišli slavit nejdůležitější židovský svátek Jom Kipur (Den smíření). Druhým místem bylo rychlé občerstvení s kebabem, které v Německu často provozují lidé s tureckými či arabskými kořeny. Pachatelem, kterého policie krátce po činu zadržela, byl podle informací magazínu Spiegel sedmadvacetiletý Němec Stephan B. Na základě videa, které pořídil během útoku samotný střelec, policie usuzuje, že motivem jeho činů byl antisemitismus a pravicový extremismus. Vyznívá to i z manifestu, který se objevil na internetu, a jehož autorem je pravděpodobně rovněž pachatel.

Varšava – Podle španělského poslance romského původu Ismaela Cortése Gómeze by mohl ke zvýšení účasti Romů v politice pomoci systém kvót – podobně jako ten, který zaručuje účast žen, píše se na stránkách romea.cz. Cortés to uvedl na konferenci o lidských právech a demokracii v Evropě, která proběhla v září ve Varšavě. Apeloval tak na Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), kterou vyzval k přijetí opatření, která by účast Romů a Sintů v politice zvýšila. Upřesnil při tom čtyři základní body, ke kterým patří větší viditelnost Romů a Sintů při volebním sčítání, jejich politické vzdělávání, podpora zařazení romských kandidátů na volební seznamy a jejich účasti na různých politických fórech.

V ČR bylo loni podle odhadů 830 ghatt se 127 000 obyvateli

V Česku existovalo loni přes 830 chudinských domů, ulic a čtvrtí. V těchto ghettech žilo víc než 127 000 lidí. Uvádí to zpráva o stavu romské menšiny za loňský rok. Vychází z odhadů krajských koordinátorů a romských poradců. Dokument, který má ČTK k dispozici, by měla v pondělí projednat vláda. V roce 2015 bylo v ČR podle odborné analýzy 606 vyloučených lokalit s asi 115 000 obyvateli a v roce 2006 kolem 300 ghatt s 80 000 obyvateli.

„Prostorové rozmístění sociálně vyloučených lokalit na úrovni obcí s rozšířenou působností je od roku 2015 relativně stabilní. Kritická zůstává situace v Karlovarském a Ústeckém kraji, kde se na území všech obcí s rozšířenou působností vyskytuje alespoň jedna sociálně vyloučená lokalita,“ uvádí zpráva.

V Česku jsou po zrušení okresů dvě stovky takzvaných obcí s rozšířenou působností. Svou chudinskou lokalitu má podle zprávy každé z těchto měst v Ústeckém a Karlovarském kraji, 85 procent měst v Olomouckém kraji, čtyři pětiny v Královéhradeckém a Libereckém, dvě třetiny v Moravskoslezském a Plzeňském, víc než polovina v Jihočeském a na Vysočině, téměř polovina v Pardubickém, Středočeském a Zlínském.

Nejlepší je situace v Jihomoravském kraji, kde má vyloučené místo třetina měst. Situaci v Praze a jejích částech zpráva neupřesňuje. Autoři dokumentu podotýkají, že loňský počet vychází z hrubých odhadů a subjektivního vnímání romských poradců a koordinátorů z regionů. Podle analýz, které si před lety nechalo vypracovat ministerstvo práce, bylo v roce 2006 v Česku kolem 300 chudinských domů, ulic či čtvrtí s asi 80 000 obyvateli. O deset let později už bylo ghatt přes 600 a žilo v nich až 115 000 lidí.

Za vyloučenou lokalitu analytici považovali místo, kde žilo aspoň 20 lidí v tísní. Byli odkázáni na dávky a bez práce, měli dluhy, nízké vzdělání či jiné problémy. Podle analýz situaci tehdy zhoršila ekonomická krize a lidé se stěhovali do odlehlejších míst.

Chudinské lokality se rozpadaly na menší celky. V roce 2006 ve vyloučeném místě žilo v průměru 271 obyvatel, v roce 2015 pak 188. Třeba v Ústeckém kraji to byla celá sídliště, na Olomoucku či Karlovarsku naopak menší venkovská místa. Podle zprávy novější analýzy zatím nejsou dostupné. Není ale jasné, jestli resort práce či jiné úřady další výzkum neplánují, nebo ho už odborníkům nezadaly.

Ministerstvo práce na dotaz ČTK zatím neodpovědělo. Zpráva uvádí, že v roce 2017 žilo v Česku podle odhadů 240 300 Romů. Zhruba polovina z nich se dostala do vyloučení. Autoři ve zprávě píšou, že soužití Romů a ostatních „není ideální ani bezproblémové“ a v minulém roce se nezlepšilo.

„V každodenním životě se na obou stranách objevují předsudky, neporozumění, nedůvěra a výjimkou není ani diskriminační chování a projevy nenávistného chování. Tyto projevy lze identifikovat nejen ve vztahu většinové společnosti vůči Romům, ale také ve vztahu Romů vůči většinové společnosti,“ uvádí zpráva.

Podle ní ke zlepšení nepřispívají vystoupení některých politiků a jejich „rétorika vůči nepřizpůsobivým“. Za jednoho z nejvlivnějších aktérů v šíření náboženské či etnické nenávisti zmiňuje zpráva hnutí SPD. Situaci v ghettech a jejich okolí chtěla Babišova vláda zlepšit pomocí 15 opatření pro boj s chudobou.

Ministerstvo práce seznam zveřejnilo před rokem, poté, co kabinet upustil od přípravy zákona o sociálním bydlení. Sněmovní sociální výbor před třemi týdny ostře kritizoval to, že v řešení žádný pokrok nenaštal.

Ministryně práce Jana Maláčová (ČSSD) opakovaně uvedla, že na zlepšení nemůže pracovat jen její resort, ale musí se na něm podílet i ostatní ministerstva a úřady. Označila stav v některých místech za časovanou bombu a některé regiony „krátce před tím, než začnou občanské nepokoje“.

ČTK

Podpora musí přicházet...

Dokončení ze str. 1

do denních problémech nezmění životní úroveň těchto lidí. Jakákoliv databáze klientů obsahující informace o počtu návštěv terénních sociálních pracovníků v rodinách poslouží spíše pro administrativní účely projektu konkrétní organizaci, než těmto lidem! Přímé dopady na cílové skupiny se v podobných projektech jaksi ztrácejí.

Netřeba opakovat, že žádná organizace nesupluje stát a primární zodpovědnost má hlavně a především vláda. Na druhou stranu, pokud jsme jako skupina občanů něco založili za účelem pomáhat proti nerovnoměrnostem ve společnosti, mělo by nám jít kromě pokračující existence naší organizace také o společenský přínos naší práce. Pokud se

tedy situace našich klientů/rodin, se kterými pracujeme, několik let nijak nezlepšuje, ba naopak zhoršuje, je žádoucí analyzovat důvody této skutečnosti.

V dnešní době internetu a otevřené Evropy máme možnost se inspirovat a inspirovat nejrůznějšími příklady dobré praxe v oblasti bydlení, školství, zaměstnanosti či diskriminace. Jde o realizace sociálních projektů, které přináší cílovým skupinám konkrétní hmatatelné výsledky – důstojnější bydlení, stabilní zaměstnání, de-segregaci romských žáků na školách apod. Tedy něco, čeho si širší okolí a společnost jako taková všimne a v budoucnu takový spolek sama od sebe podpoří. To vše jsou inovativní ces-

ty, jak měnit vnímání občanských aktivit u veřejnosti.

Pokud tedy některé organizace neúspěchy ve své práci přehlíží, nelze se divit, že nepřichází výsledky.

Krom toho je také třeba, aby některé pro-romské organizace přestaly Romy (tedy jednotlivce z komunit mající pro své osobní zkušenosti větší předpoklady porozumět skutečným potřebám těchto lidí) zaměstnávat pouze na tzv. vedlejší pracovní poměr ve spolupráci s Úřadem práce, a to na omezenou dobu. Naopak, pro výše uvedené okolnosti je žádoucí, aby Romové působili v managementu těchto organizací a mohli tak identifikovat hlavní příčiny neúspěchu jejich dosavadní práce.

Tomáš Ščuka

Zlínský kraj čelí problémům v osmi vyloučených lokalitách

Původní pavlačový dům, ze kterého byli Romové ve Vsetíně vystěhováni.

foto: Profimedia

Ve Zlínském kraji je osm lokalit, kde jsou více koncentrováni lidé se sociálními problémy, a to v Kroměříži, Holešově, Valašském Meziříčí, Uherském Brodě, Kunovicích a Vsetíně. ČTK to řekla mluvčí krajského úřadu Adéla Kousalová. Žije tam podle odhadu 780 lidí.

„V těchto městech jsme nezaznamenali v poslední době výrazný nárůst počtu těchto osob, a to zejména i proto, že pracovníci městských a obecních úřadů zde vykonávají jak celkovou sociální práci, tak vykonávají úkony v rámci sociálně-právní ochrany dětí,“ řekla Kousalová.

V lokalitách působí také neziskové organizace. Agentura pro sociální začleňování spolupracuje v kraji se Vsetínem, Valašským Meziříčím a Kroměříží. Ve Vsetíně, kde město v roce 2006 vystěhovalo ze zdevastovaného pavlačového domu v centru romské rodiny do kontejnerových domů na sídlišti Poschla, jsou dvě vyloučené lokality, a to Poschla a dům v Jiráskově ulici.

Takzvaně sociálně vyloučenou lokalitou může být čtvrt' i jen jedna ulice či dům, kde se koncentru-

jí sociální problémy a které většina obyvatel často vnímá jako problematické. Loni a letos se ve Vsetíně podle lokální konzultantky agentury Marcely Nosálové zvýšily kapacity sociálních služeb pracujících s ohroženými rodinami s dětmi.

„Díky novému zaměstnaneckému projektu se daří umisťovat dlouhodobě nezaměstnané osoby na pracovní trh, zadluženým lidem pomáhají řešit jejich náročné životní situace noví dluhová poradci. Město posiluje své aktivity také na poli prevence kriminality.

V oblasti vzdělávání jsou realizovány aktivity zaměřené především na doučování dětí, spolupráci rodiny a školy a zkvalitnění přípravy na školní docházku v rámci předškolního klubu Pramínek,“ uvedla Nosálová.

V Kroměříži jsou dvě sociálně vyloučené lokality, takzvaný Děvín v Albertově ulici a lokalita Račín v ulici U Zámečku. V Albertově ulici jde o bytový dům s asi 135 jednotkami.

„Majitelé vesměs nepožadují kaucí za bydlení, proto sem směřují nízkopříjmoví obyvatelé i Romo-

vé. Dům je v současnosti obýván ze tří čtvrtin romskými rodinami,“ uvedl mluvčí radnice Jan Vondrášek. V lokalitě Račín jsou byty v majetku města, bydlí tam vesměs romské rodiny.

„Sociální práce na obou lokalitách je pravidelná, intenzivní, jak ze strany odboru sociálních věcí a zdravotnictví městského úřadu, tak i ze strany neziskových organizací. Situace je v obou lokalitách setrvalá, počty ubytovaných osob se nijak nezvyšují,“ uvedl mluvčí.

Město plánuje, že objekty v Račíně zbourá. Ve Valašském Meziříčí patří k problémovým místům bytové domy v Zašovské a Jičínské ulici a domy v Schlattauerově ulici.

„Situace v těchto lokalitách je stabilizovaná i díky aktivní bytové politice města. Určitě na tom nese svůj podíl také situace na trhu práce v rámci celé České republiky. Většina obyvatel ve zmíněných lokalitách pracuje a z toho pramení nižší sociální napětí. Výskyt protiprávních jednání již nepřevyšuje městský standard,“ uvedl mluvčí radnice Jakub Mikuš.

ČTK

Anketní otázka

Jak se vám žije ve vašem městě a co byste změnili, aby život váš a vašich dětí v něm byl příjemnější a bezpečnější?

Renáta Šarišská Dzurková

Myslím, že nás nejvíce ohrožují odloučené lokality, kam umísťují z města naše Romy. Vadí mi to, je to špatný příklad pro naše děti. Vadí mi, že dnes, ve 21. století, ještě pořád toto úředníci nepochopili. Vadí mi, když máme svého romského asistenta, který sedí na městském úřadě a nic s tím nedělá. Školy a úřady se tváří, že žádný problém není, ale málokdo dá své dítě do třídy, kde je víc jak polovina Romů. V našem městě se mi žije dobře, protože sama umím řešit problémy, které by se v případě škol nebo bydlení vyskytly, ale kolik lidí má tuto schopnost? Určitě ne každý, právě proto bychom měli mít samosprávy, kde těmto lidem jsou ochotní pomoci.

Co bych změnila? Jistě bych začala tím místním romským asistentem. Chtěla bych tam člověka, který se danou lokální problematikou zabývá a umí tyto situace řešit i za cenu toho, že bude víc slyšet. Zkusit vymyslet sociální službu, která bude tyto lidi víc školit, bude učit asistenty, jak motivovat romské spoluobčany k aktivitě o lepší svět pro nás.

Tibor Žida

Vyrostl jsem v Krnově a to město je skvělé, spousty věcí se změnilo. Už nepochodují každý rok náckové městem. Jen bych ocenil kulturní místo, kde by

majoritní i romská komunita měly kam jít a společně navštěvovat kulturní společenské akce. Většinou nechťejí romské občany pouštět, jakmile jich vidí 10 pohromadě.

Bohumila Krejčíková

My bydlíme na malé vesnici, v podstatě nemám, co bych vytkla. Žije se nám dobře, naše romské děti zde nikdo nijak rasisticky nenapadá. Děti zde mají kamarády, nejsou nijak vyčleněné. Jedinou nevýhodou je dojíždění kamkoliv, ať už do zájmových kroužků nebo k lékaři. Není zde škola ani školka. Nicméně stále to vyvažuje ten pocit klidu, příroda a to, že lidé zde nemají předsudky proti Romům.

Eva Danišová

V mém městě žiji už 60 let, mám ho ráda takové, jaké je.

Kateřina Siváková

Bydlím v Praze celý život a odstěhovala jsem se na cca 5 let do Mělníka. Poté jsem se vrátila a zjistila jsem, jak v Praze vládne rasismus. A nejen to... jsou tu zlí lidé, sobecký a zákeřný... ne všude a ne všichni, ale je to tu rozhodně jiné, o drogách a násilnících nemluvě.

připravila Veronika Kačová

Výsledky archeologického výzkumu tzv. cikánského...

Dokončení ze str. 1

ží jako podklady pro plánovanou úpravu plochy bývalého vepřína, zřízení památníku a k návrhu vyhlášení místa tábora za kulturní památku," upřesňuje doc. Vařeka.

Doc. Vařeka dále uvádí: „Výzkum zahrnoval nedestructivní metody (geofyzikální a georadarový průzkum realizovaný Ústavem archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity) a odkryv vzorku plochy tábora. Archeologický výzkum prokázal, že se trosky tábora velmi dobře dochovaly a musely být výrazně viditelné na povrchu až do 70. let. V druhé etapě výstavby průmyslového vepřína na konci 70. let však došlo k odstranění pozůstatků tábora v severovýchodní části areálu, kde dnes stojí tři haly. Ovšem zemina byla navezena na sousední louku, která zůstala nezastavěná (dnešní severozápadní část vepřína), kde překryla a dodnes tak zakonzervovala většinu tábora. Archeologickým výzkumem byly odkryty obrysy táborového dvora s pozůstatky řad menších dřevěných baráček, velkých věžeňských baráček i částí oplocení. Dále byly odhaleny velmi dobře dochované základy zděných objektů ve východní části tábora, a to včetně původních podlah (umývárna a prádelna, stáj, dezinfekční stanice). Detailní pohled do doby likvidace tábora v roce 1943 nabídla odpadní jímka, kam byly naházeny části trosek, které se díky specifickým půdním podmínkám unikátně zachovaly, a to včetně předmětů z organických látek (oděv, obuv a celá řada osobních předmětů vězňů, dřevěné konstrukce staveb). Souhrnnou knižní publikaci výsledků archeologického výzkumu, včetně katalogu nálezů při-

Odpadní jímka

Umývárna – prádelna

pravuje Katedra archeologie Západočeské univerzity v Plzni ve spolupráci s Muzeem romské kultury v Brně na rok 2020.“

Doc. Vařeka se svým týmem již koncem srpna 2019 úspěšně lokalizoval hroby obětí letského tábora v blízkosti památníku Zdeňka Hůly z roku 1995 (KP Lety).

Muzeum romské kultury 14. října 2019 vyhlásilo krajinářsko-architektonickou soutěž k nové podobě památníku v Letech. Soutěž je vyhlášena jako mezinárodní, dvoukolová a anonymní. Vítězný návrh by měl být znám v červnu příštího roku.

Lucie Horáková

foto: Muzeum romské kultury

komentář

Stále nám chybí vzdělání

TOMÁŠ ŠČUKA

I v tomto příspěvku se budu věnovat aktuálním problémům naší komunity. Dostupnost kvalitních škol v sociálně vyloučených lokalitách je velmi omezená. Děti a mládež vyrůstající v těchto lokalitách představují novou generaci naší společnosti. Bohužel, těmto dětem se právě pro odlišný život v ghettech nedostává vzdělání srovnatelného s hlavním vzdělávacím proudem. Kromě této skutečnosti se dětem nedostává potřebné podpory a motivace ke vzdělání ani doma v rodinách. Ve svém okolí totiž nevidí žádné pozitivní vzory, jimiž se mohou inspirovat a klást si osobní cíle potřebné k budoucí úspěšné integraci do společnosti. Proto máme-li se snažit změnit společenské poměry, pracujeme s mládeží. Věnujme se jim, jak nejvíce to jde a vyrovnávejme pro ně příležitosti, kterých se jim skrze nižší sociální status rodiny nedostává!

Tyto děti mají odlišné startovací podmínky na rozdíl od svých vrstevníků. A to ve všech ohledech. Bohužel sociální determinanty života ve vyloučených lokalitách ochuzují naše děti o vhodné prostředí a podněty k osobnostnímu rozvoji, které jsou dostupné dětem v běžných rodinách. Tyto děti pak konají jen to, co vidí kolem sebe. Dlouhodobě omýlaná kliše jako evidence na úřadu práce či závislost na sociálních dávkách je třeba vnímat i zevnitř a hledat příčiny takového chování. To ovšem musíme. My všichni jako společnost! Schopnost empatie (vcítit se do situace jiných) je to, co mnohým kritikům chybí. Stejně tak chybí sebereflexe některým romským rodičům, kteří pečují o své děti takto zanedbávají. A přestože je v naší komunitě vnímaná kritika vůči rodičům jakkoliv negativní, je nutné, aby přicházela od nás samotných.

Mnozí z nás sami pocítili, že vzdělání je cesta k úspěchu i k bourání předsudků ve společnosti. Antipatie vůči naší komunitě tím ze dne na den samozřejmě nevymizí. Přesto jde o směr, který ze všech snah o podporu romské integrace funguje a mění životy Romů.

Naučeným návykům u těchto dětí v podobě nedůležitosti vzdělání, negativního a nezodpovědného přístupu k učení ve škole lze čelit právě šířením příkladů dobré praxe v sociálně vyloučených lokalitách.

Dosavadní praxe zainteresovaných institucí a organizací tomuto ožehavému problému nepomáhají a zaběhlý chod věcí života v ghettech dál pokračuje. V sociální oblasti vznikají novotvary a teorie podporující růst sociálních služeb, což nese přínos jen jejich realizátorům.

Zmíním, že například Rada vlády pro záležitosti romské menšiny na tuto neefektivitu opakovaně upozorňuje a volá po změně. K vyvolání veřejné diskuse je ale potřeba, aby byl slyšet hlas širší romské i neromské veřejnosti. Existence sociálně vyloučených lokalit se totiž dotýká nás všech napříč společností. Stát o rovný přístup ke vzdělání pro všechny děti není totiž nic jiného než projev občanské zodpovědnosti. Důsledky těchto rozdílných přístupů pocítíme nakonec všichni. Být konkurenceschopnou a ekonomicky úspěšnou zemí je také otázka dobře fungujícího vzdělávacího systému.

Společnými silami můžeme tyto naše politiky dlouhodobě zanedbávané oblasti pomalu a jistě měnit způsobem, že segregace určité skupiny obyvatel bude jednou v budoucnu jen smutnou historií!

Středověká vražda

Tureckem podporovaní povstalci ze Syrské národní armády v sobotu zavraždili kurdskou političku Hevrin Chalafovou, jejího řidiče a několik civilistů. S odkazem na prohlášení exilové Syrské organizace pro lidská práva (SOHR) to uvádí televize CNN. Odvolává se na videa, která se o víkend objevila na sociálních sítích. Měli je natočit sami povstalci. Ti to ale popírají s tím, že žádná z jejich frakcí nedosáhla k silnici M4, kde k vraždám mělo dojít. Odborník na kurdskou politiku Mutlu Civiroglu označil smrt Chalafovou za „velkou ztrátu“. „Měla talent pro diplomacii, vždy se snažila účastnit setkání s Američany, Francouzi, zahraničními delegacemi,“ uvedl. Turecko zahájilo intervenci na severovýchodě Sýrie ve středu. Ankara tvrdí, že cílem operace je vyčistit oblast u tureckých hranic od teroristů, za něž označuje kurdské milice YPG. Chce tam také vytvořit 30 kilometrů široké pásmo, kam hodlá převézt z Turecka velkou část z 3,6 milionu syrských uprchlíků. Boje vyhnaly z domovů desetitisíce lidí. **red**

Chcete přispívat na naše anketní stránky? Ozvěte se šéfredaktorovi na romanohangos@gmail.com

O čačipen he o kaml'ipen khelen avri upral o chochaviben he e nenavist'a?

Pro internetos hin but maribnaskeri zor, e bibacht, halasišagi he visariben. Pro Fejsbukos oda dičhol avri avka, hoj ňiko pes napodel ňikasko. ňiko peske nakamel te del te lel peskri šancija u sako kamel pestar te del te džanel. Avka pes l'ikeren o Roma, he nadikhen pr'oda, hoj mosaren amari romaŋi pač'iv, so amen dine o Roma anglal amende. Sar pes tač'inen pro Fejsbukos duj zorale romane bandi, ta e bibacht maškar lende barol moneki upre. O gođaver nipi džan lendar het, nakamen, hoj len la bibachtač'ipnaha vareso te avel. Odčhiven pes pašal o Roma, so but duma den, ačhe nič naphenen, ča kamen pes te presikhavel. Vakeren pal amaro manušiben, he le Romendar kamen, hoj len te den pač'iv. Ala manuša nane lačhe, u lengro sumeŋis tiž nane žužo. Halasinen pes, he ňisoske naachalon, hine sprična sar kandre. Imar oda nane Roma, imar oda hin sekta, so vazdel upre maškar o Roma bareder he bareder visariben he bari chol'i. Avka oda imar našč'i džal dureder, o Roma imar musaj tiž te avel rendešna he pro than manuša. But Roma pes imar ňisoske nač'ikeren, aŋi o fajti, aŋi o amala. O romano jekhetaŋiben našč'ič'as sa avri u maškar o Roma barol upre imar ča e bibacht. Sako dč'ives dikhav, sar o Roma korkore peske keren pre chol'i jekh avreske. Dikhav, sar hine o hamišagos, o diliŋipen he e nenavist'a štonc te pekel tele na ča jekhe manušes, ačhe he savore Romen. Le chochavibnastar pes ačhič'as čačipen u čačikano manušeskro lav imar hin ča pro asaben. Hin maškar amende he ajse manuša, so chochaven korkore peske. Keren oda ča angl'oda, hoj len te avel maškar o džene so nekbuter te dičhol, hoj te dochuden le manušen pre peskri sera. Ala džene pestar keren anglune Romen, vakeren, hoj jon pes maren vaš o Roma, ačhe o čačipen hin ajso, hoj lengri duma hin bari chochač'i he pletkošno. Peskro chochado čačipen ispiden andro manuša pro internetos. O Roma lenge pač'an, uznajinen len, he dikhen pre lende sar pro bare šerale džene. Ačhe o čačipen hin ajso, hoj le chochavibnaha previsaren e čačikaŋi historija. Le manušenge aleha phanden andre o jakha, he vazden upre e chol'i pre aver pač'ivale Roma. But Roma imar prindžarde, hoj oda hin pletkošne zbuŋika, so dživen ča le chochavibnastar. Maren le Romen pre pes te upre, keren pestar pač'ivale manušen, he o chochaviben ispiden andro Roma sar čačipen. Paš o but Roma džal pal lende baro lačho hiros. Ačhe o čačipen hin ajso, hoj le chochvibnaha maren upre pre peste le Romen he keren maškar lende bari bibacht. But Roma alestar nadžanen, he vaš oda aŋi nadomukhen, hoj maškar o Roma šaj khelen avri upral o čačipen o chochaviben he e nenavist'a.

Ada le Romendar naužaravas, ačhe tiž naužaravas varesavo baro čudos. Som mange isto, hoj paš amaro narodos hin ada bari tragedija, savi moneki barol upre, sar te baro džungalo džviros. Korkore peske nadožičinas lačhipen, našač'am peskri zor he peskro jekhetaŋiben. Nadaras pes ňisostar, imar peske las pre pomoca he e Bibč'ija. Hoj te dochudas le manušen pre peskri sera, ta sam štonc te pekel tele he ajse manušen, so pal lende nadžanas nič. Kamas lenge fest te rakinel, he te anel len avri pre bari havetno ladž. Dikhav oda avka, hoj amari romaŋi pač'iv našč'ič'as avri u pre lakro than bešča o chochaviben, o pletki he o diliŋipen. O Roma pes imar našč'i ačhen avri. Maškar o Roma pro Fejsbukos nadikhav pač'ival'i duma, dikhav ča o maribena he o halasišagos. E chol'i barol na ča pre jekh dženo, ačhe imar he pre savore Roma. Nane mange jekh, hoj dikhav, sar e nenavist'a thovel jekhetanones amaro romano narodos. Darav, te na pes o Roma korkore murdaren avri. Ta koda hin ola kata, ola „pač'ivale manuša“, so pestar kerde andč'elen? Lengri retorika lendar kerč'a maškar o Roma bare dženen, ačhe o čačipen hin ajso, hoj jon o romano narodos thovena andre phuv. Jon rozmarem amaro jekhetaŋiben, ispiden amen ki o benga, he mosaren amaro lačho than maškar o gore. Amala, so sigeder pes visaraha pale kija amari romaŋi pač'iv, ta sigeder pes amendar ačhe na bare manuša. So sigeder rakhaha amaro jekhetaŋiben, ta sigeder barola upre amaro narodos.

Gejza Horváth

„Aven andro centrum amenge te šegetinel le krojenca“

O čhavore khatar komunitno centrum Vzajemné soužití, o.p.s. andre Ostava gele andre peskre ul'ici the vakerenas le dajenge the dadenge, hoj pes te thoven jekhetane andre lengre zaujmi the společenska aktiviti. O čhavore rado khelen the kamenas bi andro tajsaskero te khelel the te sikhavel avri peskro kchel'ibengero suboris. Vašoda kerde o zaměstnanca andro centrum vakeriben pal o romano uraviben. O vakeriben he o programos, so pes andre leste chudle jekhetane he o daja the dada, pes kerč'as avri štvartkone 26. 9. khatar 15 ora. O čhavore pes došunde pal e historija andro romano uraviben, dikhle pro fotki všelijaka kroji khatar thana, kaj o Roma dživenas. Tiž pes došunde, sar pes pal o krojos te starinel, hoj les te nanašaven. But pes vakerlas tiž pal o romipen, vaš oda hoj o romipen ehin koda, sostar savoro andre amende barol, the kampol les te l'ikerel. Andro centrum pes arakhle vajkeci famič'iji. Džalas te dičhol, hoj pes lenge o programos pačisač'olas the jekhetane peske o programos avri kerde.

Ehin lačho the chasnakero, hoj le čhavoren khatar čore thana te avel zaačhiben andr'oda, so kamen te kerel. Ehin lačhes len te sikhavel andro dživipen, savo len užarel.

Veronika Kačová

O Roma vakeren

pořad Českého rozhlasu určený pro Romy.

www.romove.cz

Kampol kadaj pač'iv maškar o Roma!

E Eva Danišová ul'ilas andro berš 1959. Dživel andre Česká Třebová. Imar sar ehas čhajori, ta peske skušinelas čeporo te pisinel, the chudla la oda. Pro agor andro 90. berša phirelas andro medijalno kurzos pre Uči odbornou publicistickou škola ke Praha, andro berš 2004 peske dokerd'as o sikhad'ipen pre Stredno socijalno škola pre Evangelicko akademija ke Praha. Kerlas buč'i andro Čechike kolaji the pre pošta. Palis sar terenno socijalno dženo andro nizkoprahovo centrum, andro čore thana andro Vysoké Mýto. Adač'ives pisinel andro Romano vod'i. Andre buč'i la ilas e vicherno literarno cena la Milena Hübschmannová. Hiŋi dženo andro romano klubos Paramisara. Lakro hlavno tematos ehin o šunde the o dživipen maškar o manuša, saveha pes thoven jekhetane savore džene.

Leperen tumenge pre tumaro peršo romano textos, so ginenas?

Ehas oda o časopisos Amaro lav, savo andro 90. berša, jekhetane le studentenca khatar romistika pre UK FF, kerč'as avri e docentka e Milena Hübschmannová.

So tumen kerč'as te chudel te pisinel, the save ehas začatki andre tumari buč'i?

Sar prindžardom, hoj šaj ginav the pisinav romanes, somas igen rado. Kamavas oda te džanel the skušindom vareso romanes te pisinel. Mire peršo lava ehas ča ajse loke. Mušindom man te sikhč'ol romanes te pisinel, the tiž prindžardom but romane knižki.

Pisinen ča perdal e zaujma, abo tumen kač'a buč'i tiž del love?

Gondolinav, hoj pisišagos andro adač'iveskero digitalno časos džidč'arel avri ča čeporo renomovane autoren.

San dženo andro romano klubos Paramisara. Sar tumenge džal? Sar tumare plani džan avri?

Te zathovel kajso klubos ehin but lačhes. Som rado, hoj pes andro klubos prihlašinde maškar phureder džene he but terne manuša, so kamen te pisinel pal o adač'iveskere temata.

„Nekradeder pisinav pal o čhavoripen, andre miro pripados pal o šukar čhavoripen le kamade papuha the la babaha, the le džide romane tradicijenca.“

Pal soste nekradededer pisinen the soske?

nekradededer pisinav pal o čhavoripen, andro miro pripados oda ehin pal o šukar čhavoripen le kamade papuha the la babaha, the le džide romane tradicijenca.

So perdal tumende znameŋinel o romipen?

Vareso, so pes andre kada svetos sig našč'ol. Kampol kadaj pač'iv maškar o Roma.

Sar l'ikeren e romaŋi čhib o terne džene? Džanen romanes, ačhe navakeren. Abo imar nadžanen nič?

Sar kaj. Ehin man zkušenosč'a, hoj andro bare romane komuniti romanes džanen. Pherdo terne džene šunen romane gič'a, vašoda džanen. Ačhe ehin čačipen, hoj pherdo terne manuša imar romanes navakeren. Vaj pes ke lende khere romanes navakerlas, abo trebas barile avri andro čhavoreskre khera.

Sar bi pes majinlas e romaŋi čhib te l'ikerel, hoj pre late te napobisteras?

E literatura ehin lačho drom, sar te l'ikerel amari romaŋi čhib. La romaŋa čhibaha keren buč'i he pherdo lavutara, gič'avibengere džene. Sikhavel pes tiž andre bakalarsko the magistersko oboris pre UK FF.

Kas khatar romane spisovatel'a ginen rado?

Miri nekfeder romaŋi spisovatelka ehin e Tera Fabiánová.

Sar but l'ikeren o džene e romaŋi literatura?

E romaŋi literatura naginen but džene. Ehin mange pal kada pharo, hoj pherdo Roma aŋi nadžanen, hoj varesavi romaŋi literatura ehin.

Ehin tumen varesavo romano motto, savo pes tumenge pačisač'ol?

Romano dživipen hin sar čhavoreskero gadoro – charno the chindo.

Pre soste akana keren buč'i?

Načirla ginavas pherdo priphende romane čhavorendar khatar zakladne školi pal calo ČR, so bičhavenas andre suč'az Romano suno. Somas but rado, hoj pes pal e romaŋi literatura zaujminen o romane čhavore, the džanen te pisinel he romanes.

Phučelas e Veronika Kačová
foto: Lukáš Houdek

Romea uskutečnila setkání romských stipendistů

V pátek 11. října, v Brožíkově sále na Staroměstské radnici proběhlo již čtvrté slavnostní setkání stipendistů podpořených v rámci Romského stipendijního programu pro romské studenty SŠ a VOŠ, realizované organizací ROMEA a částečně sponzorované organizací Bader Philanthropies. Studenti se setkali s pořadateli a sponzory programu. Stipendium letos získalo 69 studentů SŠ a VOŠ. Celou akci zúčastněné provedl moderátor Lukáš Kotlár.

romea.cz

foto: Petr Vrabec Zewlakk

Chybí mi soudržnost a úcta mezi Romy!

Eva Danišová se narodila v roce 1959. Žije v České Třebové. Už jako dítě si zkoušela psát nějaké texty a začalo ji to bavit. Na konci 90. let absolvovala mediální kurz na Vyšší odborné škole publicistiky v Praze, v roce 2004 dokončila studium Střední sociálně-právní školy na Evangelické akademii v Praze.

Působila v dělnických profesích u Českých drah a na poště. Později jako terénní sociální pracovníce v nízkoprahovém centru ve vyloučené lokalitě ve Vysokém Mýtě. V současné době překládá pro měsíčník Romano vodi/Romská duše. K tvorbě ji přivedlo vyhlášení literární ceny Mileny Hübschmannové. Je členkou klubu romských autorů Paramisara. Jejím hlavním tématem pro psaní jsou pocity a zážitky z mezilidských vztahů, se kterými se ztotožní většina lidí.

Vzpomenete si na první romský text, který jste četla?

Byl to časopis Amaro lav, který v devadesátých letech společně se svými studenty romistiky na UK FF vydávala paní docentka Milena Hübschmannová.

Co Vás přimělo začít psát, jaké byly začátky Vaší literární tvorby?

Když jsem zjistila, že můžu číst i psát romsky, byla jsem nadšená. Chtěla jsem to umět a samozřejmě jsem zkoušela něco romsky psát. Moje první texty byly hodně jednoduché. Musela jsem se naučit romský pravopis a taky jsem přečetla mnoho romských knih.

Píšete spíše pro zájem nebo Vás psaní uživí?

Myslím, že psaní v současné digitální době uživí jen pár renomovaných autorů.

„Nejraději píšu o dětství, v mém případě o krásném dětství s milujícími prarodiči a s živými romskými tradicemi.“

Jste členkou klubu romských spisovatelů Paramisara. Jak se klubu daří, jak se Vaše plány posouvají?

Založení takového klubu je moc fajn. Mám radost, že se do klubu přihlásilo vedle zkušených starších lidí i dost mladých, kteří mají zájem psát o současných tématech.

O čem nejraději píšete a proč?

Nejraději píšu o dětství, v mém případě o krásném dětství s milujícími prarodiči a s živými romskými tradicemi.

Co pro Vás znamená romipen?

Něco, co se v dnešní době hodně rychle vytrácí. Chybí mi soudržnost, úcta mezi Romy.

Jak vnímáte romský jazyk mladé generace? Umí romsky, ale nemluví. Nebo neumí vůbec?

Jak kde. Mám zkušenost, že ve větších romských komunitách je romština živá. Hodně mladých po-

slouchá romskou muziku, takže mají pasivní znalost. Ale je pravda, že mnoho mladých lidí už romsky nemluví. Buď se u nich doma romsky nemluvílo, nebo třeba vyrostli v dětských domovech.

Jakým způsobem by se měl romský jazyk udržovat, aby nezanikl?

Literatura je skvělý nástroj pro udržení jazyka. S romštinou pracuje i mnoho muzikantů, zpěváků. Vyučuje se v bakalářském i magisterském oboru na UK FF.

Koho z dalších romských spisovatelů obdivujete?

Mojí nejoblíbenější romskou spisovatelkou je Tera Fabiánová.

Jak moc je podle Vás oblíbená romská literatura?

Romská literatura má pochopitelně velmi malý okruh čtenářů. Mrzí mě, že mnoho Romů ani neví, že nějaká romská literatura existuje.

Máte nějaké romské motto, které se Vám líbí?

Romano dživipen hin sar čhavoreskero gadoro – charno the chindo. Život je jako dětská košilka – krátký a posraný.

Co Vás nyní nejvíce zaměstnává, na čem momentálně pracujete?

V posledním čase jsem měla možnost číst mnoho povídek a textů od romských žáků ze základních škol po celé ČR, které posílali do soutěže Romano suno. Měla jsem velkou radost, že se romské děti o literaturu zajímají a dokážou psát i v romštině.

Rozhovor vedla Veronika Kačová

Pravda a láska vítězí nad lží a nenávistí?

Na internetu se šíří linie násilí, zloby, konfliktů a pomsty. Konkrétně na Facebooku to vypadá tak, že si nikdo nenechá ujít svou životní šanci se zviditelnit. S cílem zničit poslední zbytky hodnot našich předků se tak chovají i Romové. Každý to chce každému pořádně nandat. Když se potkají stejné skupiny lidí, tak se tomuto zlu nedá vyhnout a čtyři lidé tomu zlu ani nechtějí čelit. Ustupují svým protějškům, kteří hodně mluví, ale nic neřeknou, zato se však pořádně zviditelní. Mluví o smysluplné budoucnosti a ušlechtilých společných romských ideálech, a přitom jejich pověst, morálka, hrdost a statečnost mají nechvalnou historii. Tito aktéři vytrvale a nesmyslně bojují s větrnými mlýny, svými ideály rozsévají do společnosti ostré trní a stávají se tak ostudnou romskou sektou. Je to zlo, které se stupňuje, a z toho soudím, že mezi námi Romy musí být lidi opravdu už lidmi. V kruzích, kde fungovaly přátelské, vzdálené i blízké rodinné vazby a úcta Roma k Romovi, zavládlo lidské zlo. Dnes a denně vidím, jak my, Romové, jsme sami sobě hrozbou i nepřáteli. Jak dokáže závist, hloupost a nenávist degradovat nejen jednoho člověka, ale i celou naši komunitu. Lež se stala pravdou a pověst i slovo důstojného člověka jsou dnes už jen k smíchu. Je mezi námi mnoho lidí, kteří za účelem získání společenského i osobního prospěchu lžou ostatním i sami sobě. Tito rádoby představitelé pravdy vyhledávají kontroverzní otázky a lži, které potom účelově prezentují mezi sebou i na sociálních sítích. Tím se stávají důvěryhodnými romskými osobnostmi, a to jen proto, že překrucují historii i současnost. Touto rétorikou odvádí pozornost od sebe samých a vyvolávají nenávist proti druhým úspěšným Romům. Některé romské osobnosti, buřiči, vandálové a podvodníci jsou už známí svými hysterickými exhibicemi. Neustále prezentují fabulace a lži jako pravdu a pod maskou poctivých lidí se jim tak dostává velké slávy. Ve skutečnosti se ale stávají pro romskou společnost nebezpečnou hrozbou. Samozřejmě, že málo Romů si to uvědomuje, a proto ani nepřipouští, že mezi námi Romy vítězí nad pravdou na celé čáře lež a nenávist. U nás Romů jsem takové fiasko nečekal, ale neočekával jsem ani velké zázraky. Zato vím, že náš národ se stal obětí nebezpečné tragédie, která má více rovin a která narůstá jako obří chobotnice. Stali jsme se sami sobě nepřáteli, ztratili jsme občanskou i komunitní sílu. My Romové už nemáme společného skoro vůbec nic. Nemáme už žádných zábran, bereme si na pomoc už i biblické praktiky. Za účelem dosažení svých cílů a prospěchu vykonáváme v přímém přenosu popravu lidí, o kterých nic nevíme, ale chceme jim to pořádně nandat. Vidím to tak, že naše patřiv – úcta vyklidila pole a na její místo nastoupily hodnoty jako závist, nenávist, lži a pomluvy. Místo kultivované FB diskuze vidím boje o prestiž, účelové vyvolávání nenávisti proti jedinci i proti skupině. Je pro mne hrozné vidět, jak nenávist spojuje romský národ v časovanou bombu. Kdo jsou tedy ti kati, ty slušní lidé, kteří sami mají máslo na hlavě? Jejich nebezpečná bulvární rétorika má své vítěze, kteří se ale stali hrobaři našeho národa. Oni nás rozdělují a oddalují naše národní obrození i náš občanský pokrok. Přátelé, čím dřív se vrátíme k našim romským hodnotám, tím dřív se staneme lidmi. Čím dřív si budeme vážit sami sebe, tím dřív se staneme svobodnými občany.

Gejza Horváth

Pohár Jihomoravského kraje už podruhé získali slovenští boxeři

V brněnské hale Vodova se romští amatérští boxeři utkali o putovní pohár Jihomoravského kraje. Proti sobě nastoupila mužstva z České a Slovenské republiky.

Akci pořádala Asociace společenství Romů v České republice.

Druhý ročník tohoto zápasu podpořilo mnoho bývalých profesionálních boxerů obou zemí. O fair-play se zápasníky promluvil olympijský vítěz z roku 1952 Jan Zachara.

Pohár Jihomoravského kraje už podruhé získali boxeři Slovenské

republiky. Jako nejúspěšnější boxer, co se týče techniky, byl vyhlášen Patrik Baláz z Dukly Olomouc.

Vítězům předal pohár předseda Asociace společenství Romů pan Rastislav Lučanský.

Jan Čonka

foto: Sabir Agalarov

„Přijďte do centra, pomozte nám s kroji“

Děti z komunitního centra Vzájemné soužití, o.p.s. v Ostravě vyšly do místních ulic a navrhovaly rodičům, aby se zapojili do jejich zájmů a společných aktivit. Děti rády tančí a chtěly by v budoucnu vystupovat a prezentovat svůj taneční soubor. Proto se zaměstnanci centra rozhodli uspořádat přednášku o romském odívání. Přednáška se vzdělávacím programem, do kterého se zapojili i rodiče, proběhla ve čtvrtek 26. září od 15 hodin v prostorách centra. Děti se dozvěděly o historii romského odívání, shlédly fotografie různých kostýmů z míst, kde Romové žili. Taký si vyslechly, jak správně udržovat kroj během vystoupení, aby se nezničil. Hodně se mluvílo také o romství, protože právě romství je základ, kde všechno v nás vzniká a je potřebné ho v sobě udržet. V centru se sešlo několik místních rodin. Bylo vidět, že je program zajímavý a společně si ho všichni užili.

Je důležité a prospěšné, aby děti z vyloučených chudých lokalit byly podporovány v oblastech, o které projevují zájem. Je dobré je připravit na reálný život, který mají před sebou.

Veronika Kačová

Vakeren romanes

kher	dům
kheriben	domov
Bešav khere.	Sedím doma.
Bešav andro romano gav.	Bydlím v romské vesnici.
Bešav andro cikno foros.	Bydlím v malém městě.
Bešav andro baro foros.	Bydlím ve velkém městě.
Odoj hin mištes.	Tam je dobře.
Bešav andro panelakos.	Bydlím v paneláku.
famel'ijakero kher	rodinný dům
baro kher	obýván
te aravel	bourat
te terd'ol	stavět
Barvale Roma bešen šukares.	Bohatí Romové bydlí hezky.
Čore Roma bešen žužes.	Chudí Romové bydlí čistě.
O degeša phageren peskere khera.	Degešové ničí svoje byty.
Keren amenge ladž.	Dělají nám ostudu.
Ola žuže Roma hin buter.	Těch slušných je více.
Janko Horváth	

Galakonzert pro Pavla Frieda

Palác Jalta, Cabaret des Péchés, Dominikánské nám. 2

24. října, od 18.00

Muzeum romské kultury Vás srdečně zve na Galakonzert pro Pavla Frieda. Každoročně je udělována Cena Muzea romské kultury jedné osobnosti, která svým působením přispěla k rozvoji, propagaci a uchování romské kultury a podílela se také na fungování muzea. Cena byla poprvé udělena roku 2009.

Pavel Fried, někdejší předseda Židovské obce Brno, získává in memoriam Cenu Muzea romské kultury za svoji dlouholetou, neúnavnou činnost spojenou s osvětou o holokaustu, temné době našich novodobých dějin, která nesmí být zapomenuta, jak sám vždy zdůrazňoval. Jeho otevřené svědectví o zažitém utrpení je hořkým mementem, ale také varováním i poučením pro další generace. Svou činností podporoval také Muzeum romské kultury a Romy samotné, jejichž dějiny jsou poznamenány stejným osudem jako dějiny Židů v době 2. světové války.

Při této příležitosti je připraven exkluzivní hudební recitál dvou romských hudebních virtuózů Radka Bagára ml. (klavír) a Marka Baloga (housle). Radek Bagár ml. od svých šesti let hraje na klavír a už v osmi letech se stal vítězem mezinárodní soutěže pro mladé klavíristy – Amadeus – v konkurenci 1500 talentů z celého světa. V roce 2012 zvítězil v soutěži Prague Junior Note. Hraje vážnou hudbu, má rád skladby od Beethovena, Mozarta, Chopina nebo Bacha. V roce 2013 třikrát vystoupil s Brněnskou filharmonií. Marek Balog je označován za houslového rytíře. Po studiích na konzervatoři se stal posluchačem Akademie múzických umění v Banské Bystrici. Absolvoval stáž ve Francii a koncertoval v mnoha zemích Evropy. Navštěvoval konzultace u Arkadije Vinokurova, proslulého houslisty a pedagoga. Kromě hry na housle se věnuje kompozici a transkripcím již známých děl.

Během večera vystoupí brněnská židovská kapela Ha Chucpa (klezmer), představen bude nový Bulletin Muzea romské kultury 27/2018 a celý program zakončí trio Radka Bagára st.

Galakonzert se bude konat v nově zrekonstruovaném prostoru v paláci Jalta – Cabaret des Péchés, který svým duchem navazuje na tradici francouzských kabaretů. Jedinečné místo s útulnou atmosférou, ve kterém skvěle vynikne pestrý hudební program.

Vstup je po celou dobu volný.

www.rommuz.cz

Sar pes dživel ke amende Litvinovoste

Šadzik hin maro duje krušenka, pes phenel. The avka oda čujinas adaj Janovoste, so prindžarel sako manuš. Adaj beršeste 2008 pes kerelas peršo mariben proci Roma. Sas oda čačes pogromos. Lačhes mange leperav, kana šela nipi andalo aver thana amare themestar avenas ki amare khera the gravčinenas „o Čechi Čečenge“ the aver diliņipena. Akor pes amenge dživelas džungales. Darahas igen. Pro agor o šingune tradle ole dilinen het, ačhiľas pal lende bari mel, duj, trin labarde motora.

Sar hin adad'ives, pal deš berš?

But Roma tradle het, andre Anglija, daranas pal peskero dživipen. Ola, so ačhile, dureder dživen peskere dživipnaha. Hin len pharipen le kherenca, kana o chochade čorachane čorkeren le manušen, vaš o khera len bare love. Bijo tato the tato paňi kamen buter sar dešupandž ezera koruni.

O phureder nipi, so adaj bešen, tiž me the miri fajta, dživen, sar kam-pel. Phiren andre buťi, andro školi, hin len peskere loša the pharipena.

Adaj avri hin igen šukares, akana pro jejos. Sar čhind'om anglal, šadzik hin maro duje krušenka. Thovav kij'oda – sar tuke lačhareha o haďos, avka soveha. Te vičinkerel pre savoro, so hin maškar tumende, namol nič, oda hjaba. Nisoste našigitinena, paťan mange. **Jan Horváth**

Život ve městě není žádný med

Narodila jsem se ve městě Nový Jičín v Moravskoslezském kraji. Když jsem byla dítě, tak za mě rozhodovali rodiče. Vyrůstala jsem společně s dalšími sourozenci ve dvoupokojovém bytě v centru města. V domě bydlelo několik dalších romských rodin. Měli jsme společnou zahradu a často jsme letní dny trávili venku, kde jsme hráli různé hry nebo jen tak posedávali. V blízkosti našeho bydliště se nacházel obchod s potravinami, trafika, vlakové a autobusové nádraží. Do školy jsme chodili pěšky, cesta nám trvala asi 20 minut. Toto období života ve městě bylo bezproblémové, protože jsem byla ještě malá holka. Problém nastal jednoho dne, když celou ulici, které se kdysi říkalo romská čtvrť, odkoupil bohatý podnikatel z Olomouce a všechny romské rodiny musely pryč. Několik Romů emigrovalo do Anglie, jiní museli přijmout bydlení v chudé oblasti na okraji města. Psal se rok 2000. Této části města se říkalo Žilina. Mým rodičům nezbylo nic jiného, než že jsme se taky museli odstěhovat do sociálního bytu v obci Žilina. Na tohle období nerada vzpomínám, ale musím vám říct, že nás to všechny poznamenalo. Bydlet v pokoji, kde je plíseň, vlhkost, zima, myši, zápach, bylo pro nás nepřijatelné, ale nemohli jsme moc dělat, abychom se jen tak z té situace dostali. V zimě tam byla taková zima, že jsme museli spát v čepici a rukavicích na rukách, přestože jsme topili dřevem a uhlím, nemohli jsme se nikdy zahřát. Vzpomínám si na den, kdy přišly povodně a celé rodiny v této oblasti, kde se nacházela velká řeka, museli evakuovat. Protože se roztrhl splav a nedalo se potom dostat z té lokality ven. Povodně způsobily velké škody, ale přes to všechno jsme stále bydleli v Žilině. Tato lokalita byla divná ve všech směrech. Člověk, který tam přišel na návštěvu, se musel držet za hlavu, že tu lidi dokážou takhle žít, nebo spíše přežít. V těžkých nevyhovujících podmínkách pro život a zdraví jsme žili celé čtyři roky! Nájemné za tyto nuzné

byty činilo 12 000 Kč. Rodiče se nevzdávali a bojovali různými způsoby, žádali město o lepší, standardní bydlení pro celou naši rodinu. Dlouho se nic nedělo, protože s tím nikdo nechtěl mít nic společného. Výhrou a vysvobozením pro nás byl příchod nového starosty, který měl pro naši bytovou situaci pochopení a za pár měsíců jsme se zase stěhovali, tentokrát do normálního městského bytu o velikosti 2+1, ve kterém mí rodiče bydlí dodnes. Pokoje jsou sice menší, ale je to klidná část a hlavně funguje elektřina, je tam topení a teplá voda. Krásné čisté bydlení pro zdravý život rodiny. Už se nemusí bát, že když začne venku pršet, tak se zvedne voda.

Je důležité, kde člověk vyrůstá a co má kolem sebe. Zdravé emoční prostředí je vhodné pěstovat u každého člověka už od narození. Nemusíte mít drahý nábytek podle aktuálních reklam, které na vás všude číhají, ale mít klidný bezpečný domov, ve kterém se člověk cítí dobře a v harmonii. Také je hodně významné pro psychický stav člověka, jaké má sousedy. Sousedy si však dnes nikdo nevybírá, musíme se s nimi sžít, zvláště pokud bydlíme v panelovém domě, kde je velkou nevýhodou, že přes stěny slyšíte každý zvuk. Často slyšíme, že mít za sousedy Romy je pro většinu české společnosti problém. Ale i opak může být někdy pravdou. Romské rodiny dokážou být slušné a čistotné, někdy více než většina nájemníků v celém domě. Nezáleží na tom, jestli máte za sousedy Romy, ale záleží na tom, jaký ten člověk je. Většina Čechů by se těchto předsudků měla zbavit. Někdy i neprávem si tím potom komplikují svůj život.

Život ve městě v dnešní době není pro naše psychické zdraví vhodný. Hromadí se tu auta, a tím také parkoviště, která nám berou zeleň. Žít ve městě je jako žít ve špíně. Výfuky dopravních prostředků znečišťují vzduch, přírodu i naše domovy. Staví se velká nákupní centra, která zabírají hodně přírodního prostoru, všude vzniká samý beton a asfalt, který v letních obdobích žhne a vy-

dává nepříjemný škodlivý zápach. Vše je v černé nebo v šedé barvě, na naši psychiku tato barva nepůsobí nijak pozitivně, ale naopak. Jak je zvykem, ve městech se každoročně konají slavnosti nebo jiné kulturní události. V centru na náměstí vidíme hromady atrakcí a stánků, které lidi zvou k pití alkoholu a požívání mastných zapáchajících občerstvení. Závěrem těchto akcí je potom ohňostroj, který je negativní a škodlivý z několika důvodů. Pro mnohé starší lidi, kteří bydlí ve městě, může být velmi stresující. Co se týče financí, je život ve městě dražší než život na vesnici. V městech si lidé byty většinou pronajímají, na vesnici domy vlastní. Většina lidí je závislých na předražených obchodech, posezení v restauracích, kavárnách nebo návštěvách kulturních akcí a salónů krásy. A třešnička na dortu, jak se říká, je to, že už v každém městě najdete místa, lokality a čtvrtě, kde se scházejí bezdomovci, kteří svým nepříznivým chováním lidem život ve městě jen znepríjemňují.

Ti, kteří můžou, utíkají z velkoměst na víkend pryč, do svých útulných chatiček, aby se uklidnili a zbavili se chaosu ve městě. Nic vlastně nepotřebují, jen klid a bezpečí. Někdo zase staví přírodní domy ze dřeva nebo materiálu, který se rozloží. Vnímám to jako jednu z cest, jak bych chtěla v budoucnu žít. Proto je podstatné pro naši budoucnost vědět, jak chceme žít nebo jak bychom chtěli žít. I to, kde člověk bydlí, se odrazí na jeho charakteru.

A jak jsou na tom s bydlením Romové? Jsou Romové, kteří mají i vlastní bydlení. Protože celý život pracovali a našetřili si na svoje bydlení. Jiní zase jsou v nájmech a vyhovuje jim to. A najdou se i lidi, kteří žijí na pokrajích chudoby, nebo se tam nějakým způsobem ocitli. Vše je to jeden velký otazník, který je stále nevyřešený. Zda Romové v dnešní době jsou schopni ušetřit, to je otázka spíše pro ně. Záleží na tom, jaký mají příjem a jaké jsou jejich výdaje.

Veronika Kačová

Před 20 lety stála v Matiční ulici zeď, která oddělovala Romy

Před dvaceti lety, 13. října 1999, vyrostla v ústecké Matiční ulici betonová zeď, jež se stala známým případem problematického soužití starousedlíků a Romů v ČR. Zeď měla oddělit rodinné domky a obecní domy pro neplatiče nájemného, obývané převážně Romy.

Po šesti týdnech ji demontovali na nátlak vlády a po protestech českých i zahraničních ochránců lidských práv. V roce 1994 byli do Matiční sestěhováni z okolních paneláků nepříznivě ovlivěni občané, většinou Romové, jako neplatiči nájemného.

Na základě problematického soužití s nimi posléze starousedlíci sepsali petici a žádali postavení zdi, která je oddělí od hluku a nepořádku v okolí obecních bytů. Jejich přání se místní radnice rozhodla vyhovět v září 1998.

Její záměr však vyvolal odmítavé reakce vlády, tehdejšího prezidenta

Václava Havla i mezinárodních organizací. Po rozličných průtazích a snaze vlády a sněmovny stavbě plotu zabránit se na začátku října 1999 v Matiční začal stavět nový plot na místo starého železného.

Romové stavbě bránili a rozestavěný plot nejdříve rozebrali, firma jej ale 13. října postavila znovu. Pod vlivem kritiky EU a vlády se ústecké zastupitelstvo 23. listopadu po jednání s novým vládním zmocněncem Pavlem Záreckým rozhodlo plot v Matiční zbourat.

Byl rozebrán den poté a ústecké zastupitelstvo dohodlo, že státní dotace bude použita na vykoupení rodinných domků, jejichž obyvatelé si přáli odejít.

Celá kauza měla i několik soudních doher a dnes se v Matiční ulici nacházejí vybydlené domy, jeden byl již stržený a další jsou zazděné. A nešťastný plot z Matiční našel v roce 2009 nové uplatnění při oplocování části ústecké zoologické zahrady.

ČTK

foto: TV NOVA

Tisícům lidí v Královéhradeckém kraji hrozí sociální vyloučení

V Královéhradeckém kraji je ohroženo sociálním vyloučením odhadem více než 3000 lidí, většinou jde o Romy. V kraji sociální vyloučení charakterizuje existence jednotlivých domů v městské zástavbě nebo na samotě. Takových míst jsou v kraji desítky. Nikde nelze hovořit o takzvaných ghettech, zjistila ČTK od zástupců samospráv, hejtmanství a Agentury pro sociální začleňování.

„Podle odhadu obcí s rozšířenou působností (ORP) z letošního roku žije v sociálně vyloučených lokalitách (SVL) zhruba 3500 osob. Odhadujeme, že podíl příslušníků romské menšiny tvoří 75 procent z celkového počtu osob žijících v SVL,“ uvedla pro ČTK mluvčí kraje Sylvie Velčovská.

Sociálně vyloučenou lokalitou se rozumí oblast obývaná hlavně lidmi, kteří žijí v chudobě, izolaci, v nevýhovujících podmínkách. Na takových místech je vyšší kriminalita a naopak nízká úroveň vzdělání.

„Dvanáct obecních úřadů ORP z 15 v letošním roce uvedlo, že se v jejich správním obvodu nachází minimálně jedna sociálně vyloučená lokalita. Problematika sociálně vyloučených lokalit se týká celkem 26 obcí na území Královéhradeckého kraje,“ sdělila Velčovská.

Jsou například v Broumově, Kostelci nad Orlicí, Hořicích, Jaroměř, Hradci Králové, Náchodě, Novém Bydžově, Rychnově nad Kněžnou nebo Trutnově.

„Tato identifikace se však neopírá o jednotnou metodiku, jde o subjektivní posouzení ze strany příslušného ORP,“ dodala mluvčí.

V sedmitisícovém Broumově bylo podle Agentury pro sociální začleňování loni přes 20 sociálně vyloučených míst, většinou zchátralých bytových domů, v nichž žilo 600 až 800 lidí, převážně Romů.

„V roce 2014 bylo těchto lidí okolo 900, před dvěma lety počet klesl na 600 až 700 a od té doby je zhruba stejný,“ řekl ČTK starosta Broumova Jaroslav Bitnar.

Problém podobného rozsahu mají také v pětitisícové Úpici na Trutnovsku. Obě města se od utlumení výroby v textilkách v 90. letech potýkají s nižší životní úrovní a s omezenou nabídkou práce. Starosta Úpice Petr Hron ČTK řekl, že ve 14 zchátralých bytových domech žije odhadem více než 600 lidí ohrožených sociálním vyloučením.

„Textilky měly vlastní bytové domy, jež pak byly levně k prodeji. Chytili se toho lidé, kteří podnikají se sociálním bydlením, a problém

byl na světě. Do Úpice se stěhují lidé třeba i z Liberce, Trutnova, Broumovska,“ řekl ČTK Hron.

Broumov i Úpice jsou v hradecském kraji jedny z nejpostiženějších měst tzv. obchodem s chudobou, proto také zavedly bezdoplatkové zóny. Jde o to, že noví přistěhovalci nemají nárok na doplatek na bydlení od státu. Města se tak brání tomu, aby vznikala místa, kde se budou koncentrovat problémoví obyvatelé.

„Zavedli jsme to v první polovině roku, máme to na jednotlivá čísla popisná, kde jsme vnímali problém. Situace se stabilizovala,“ řekl ČTK místostarosta Broumova Kamil Slezák. Úpice zavedla před rokem opatření plošně na celé město, což ale vadilo krajskému úřadu.

„Zrušili nám to. Budeme to nově chystat podle jiného klíče, přímo na ulice,“ řekl ČTK Hron. Ve stotisícovém Hradci Králové je vzhledem k počtu obyvatel problém téměř zanedbatelný. Lidí, které lze označit za ohrožené sociálním vyloučením, je podle magistrátu odhadem 120, a to většinou na ubytovnách. Z vyjádření zástupců hejtmanství vyplývá, že v posledních pěti letech se počet obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách drží na zhruba stejné úrovni, a to mezi 2500 až 3500 lidí. **ČTK**

Vyhlášení krajinářsko-architektonické soutěže Lety u Písku

Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách

Muzeum romské kultury ve spolupráci se společností ONplan připravilo krajinářsko-architektonickou soutěž, jejímž výsledkem bude návrh nové podoby památníku v Letech u Písku. Nad celou soutěží i následným budováním nového památníku převzal záštitu ministr kultury Lubomír Zaorálek.

Tato soutěž je mezinárodní, otevřená a dvoukolová. Vyhlášení proběhlo 14. října a na přelomu ledna a února 2020 bude známo sedm finálních návrhů, které postoupí do druhého kola. V květnu roku 2020 bude vybrán vítězný návrh a dle platné legislativy začnou všechna potřebná jednání k vytvoření nového památníku.

Nový památník má čtyři hlavní poslání:

Uctít památku

Památník je a nadále musí být místem uctění památky obětí tábora v Letech, obětí holokaustu Romů a Sintů, místem piety a tiché kontemplace, autentickým místem připomínky utrpení.

Informovat

Památník bude na autentickém místě utrpení poskytovat informace, vysvětlovat, zprostředkováním informací o historii místa i holokaustu Romů a Sintů narovnávat nepravdy a mýty.

Vzdělávat

Památník v Letech bude na místě utrpení/holokaustu vzdělávat a vést obecně proti násilí, vychovávat k demokracii a vysvětlovat kořeny nenávisti a diskriminace.

Podnítit diskuzi

Památník se stane místem, které podnítí diskuzi nejen o hodnocení minulosti, ale bude reflektovat i současnou společenskou situaci. Vzbudí zájem o témata jako je diskriminace menšin a vyloučení ze společnosti, popírání holokaustu a obecně téma lidských práv, svobod a soužití.

Památník se má stát místem reflexe a sebereflexe, pokání i smíření, místem, kde se paměť stane aktivní součástí života společnosti a jejího diskursu.

Na zadání se podílela řada odborníků (historikové, romisté, muzeologové, architekti aj.) i samotní pozůstalí.

K soutěži vyšla také publikace s kompletním zadáním soutěže a vznikly také nové webové stránky www.novypamatniklety.cz, na kterých bude k dispozici aktuální průběh soutěže. **TZ Muzea romské kultury**

Hudební večer ve stylu latino, flamenco a gypsy

V sobotu 5. října od 20 hodin se v prostorách Coffee Music Bar v Novém Jičíně konal hudební večer ve stylu gypsy, latino a flamenco. O hudební produkci se postarala tříčlenná kapela pod vedením muzikanta Adana Sanchese a zpěvačka Veronika Kačová. Rytmické písně přinesly během večera famózní atmosféru, která všechny přítomné sbližovala. Zazněly skladby jako Besame mucho, Čhajorije šukarije, Dželem Dželem a další. Další koncert proběhne 8. listopadu ve Frýdku Místku v kavárně Lucy's Piano Café&Jazz. Jste srdečně zváni.

Ohlasy diváků:

„Bylo to báječné.“

„Super koncert plný emocí a skvělé hudby.“

„Koncert se mi líbil, úžasné propojení hudby a lidí.“

Veronika Kačová

Jak se žije u nás v Litvínově

Všude chleba o dvou kůrkách, říká se. Stejně to vnímáme zde v Janově, známém sídlišti u Litvínova, kde v roce 2008 proběhl tzv. zátah na Romy. Byl to vlastně pokus o pogrom. Moc dobře si vzpomínám, jak stovky českých vlastenců z různých koutů naší vlasti táhly naším sídlištěm a řvali „Čechy Čechům“ a podobné nesmysly. Žilo se nám tu tenkrát bídě. Všude panoval strach a emoce. Nakonec je česká policie vyhnala, zůstal po nich neskutečný nepořádek, pár ohořelých a zničených aut.

Jak je tomu dnes, po deseti letech?

Hodně Romů emigrovalo z obav o své životy, nejvíce do Velké Británie. Ti, co zůstali, žijí dál svým životem. Mají starosti o střechu nad hlavou, když různí majitelé z řad spekulantů zneužívají své postavení a na lidské chudobě stavějí svou kariéru. Nájemné zde činí v bytech bez tekoucí teplé vody a tepla téměř patnáct tisíc korun.

Starousedlíci, mezi které se počítám i já a moje rodina, žijí běžným životem. Chodí do práce, do škol, mají své radosti i starosti.

Příroda kolem je nádherná, zvlášť nyní na podzim. Jak jsem v úvodu napsal, všude chleba o dvou kůrkách. Připojuji – jak si usteleme, tak si i lehne. Nadávat na systém a vše kolem ničemu nepomůže. Věřte mi.

Jan Horváth

Soutěž Amaro STAR zná své vítěze

Amaro STAR je pěvecká soutěž pro zpěváky ve věku od 15 let. Samotné finále se konalo 3. října od 18 hodin ve studiu Amaro Records na Milady Horákové 22 v Brně. V rámci večera vystoupili vybraní finalisté.

Výherci získali možnost natočit si ZDARMA vlastní nahrávku profesionální kvality ve studiu Amaro Records pod vedením zkušených profesionálů ze studia.

O krátký rozhovor jsme požádali vedoucí Amaro Records Petru Borovičkovou.

Kdy pěvecká soutěž Amaro STAR proběhla a kolikátý ročník to byl? Soutěž proběhla ve čtvrtek 3. října. Je to už třetí ročník pěvecké soutěže pro brněnské talentované neobjevené zpěváky.

Kdo je zakladatelem této pěvecké soutěže?

Soutěž pořádá nahrávací studio IQ Roma servisu Amaro Records.

Kolik zpěváků se letos do soutěže přihlásilo a jak soutěž probíhala?

Přihlásilo se 23 zpěváků, z toho postoupilo do finále na základě zasláné nahrávky 13 účinkujících.

Kdo zasedl do role porotce?

V porotě zasedla romská zpěvačka Mía Hanusková Bagarová, dále zpěvačka a herečka z Divadla Husa na Provázku Andrea Horská a jeden ze zvukařů Amaro Records Radek Žák.

A kdo se stal vítězem třetího ročníku Amaro STAR?

Porota rozdala tři hlavní ceny. První místo získala Sandra Vončinová a vyhrála 10 hodin v nahrávacím studiu. Dvě další ceny v hodnotě 5 hodin v nahrávacím studiu získali Nicol Bendigová z Brna a Pepa Riess z Přerova. Mimořádnou cenu poroty v hodnotě dvou nahrávacích hodin získal také Jan Fojt za úžasné podání klasického kusu Granada.

Máte nějaké další plány do budoucna?

Amaro Records dále plánuje podporovat talenty jak z romské komunity, tak mimo ni. V roce 2020 chceme uspořádat hned dvě talentové soutěže. Z toho jedna bude zaměřena na dětské zpěváky a druhá dá opět šanci dospělým.

Veronika Kačová

říjen – prosinec 2019

Muzeum romské kultury, s. p. o.
Bratislavská 67, 602 00 Brno
+420 775 407 065
media@rommuz.cz

Otevírací doba
Úterý–Pátek 10–18h
Neděle 10–18h

Všechny programy se konají v Muzeu romské kultury, není-li uvedeno jinak. Změna programu vyhrazena. Z uvedených akcí bude pořízen fotografický a audio-vizuální záznam. Materiál může být zveřejněn.

facebook.com/muzeum.romske.kultury
instagram.com/muzeumromske.kultury
twitter.com/muzeumromskeku1
linkedin.com/company/muzeum-romske-kultury

rommuz.cz

Foto: Emilie Macháková a Eugen Horváth, 60.–70. léta 20. stol., autor neznámý ze sbírky Muzea romské kultury

stálá expozice

Příběh Romů

Dějiny Romů od starověké Indie až po události II. světové války a současnost. Možnost komentovaných prohlídek v ceně vstupného po předchozí domluvě na e-mailu: lektor@rommuz.cz nebo tel.: +420 545 214 419.

přechodné výstavy

8. 5. 2019 – 3. 5. 2020

Lavutara. Cestami romských muzikantů a jejich písní

Od šlechtických dvorů, venkovských muzik, městských kaváren až po prestižní světová pódia jsou Romové světu známi jako hudebníci, neboli lavutara. Hudba Romů je akademická i neškolená, oficiální i spontánní, zpívána i instrumentálně, domácí i virtuózní. Přes fascinující rozmanitost jejích podob, žánrů a druhů pro ni ale zůstává již po staletí charakteristické, jak nezastupitelně a neodlučitelně provází běžný i sváteční život Romů. Skrze hudbu Romové poznávají svět a svět skrze hudbu poznává Romů.

Výstavní projekt Lavutara vznikl ve spolupráci s desítkami hudebníků, organizátorů hudebního života, výrobců a opravářů hudebních nástrojů a dalších pamětníků. Představuje hudbu Romů jako živou kulturu z perspektivy jejích aktérů na základě výzkumu sledujícího několik významných hudebních rodin v Brně v období od poválečných let do současnosti, ve kterých se předává hudební řemeslo z generace na generaci. **Kurátoři:** Matyáš Dlab, Anna Babjárová, Gejza Horváth, Zbyněk Andrš

Doprovodný program k výstavě:

10. 10. 17–19h

Pěvecký workshop s Amaro Records

Workshop zaměřený na (nejen) tradiční romskou píseň s Miou Bagárovou a Romanem Horváthem. Pro všechny bez rozdílu věku, vstup zdarma.

24. 10.

Galakonzert při udělení Ceny Muzea romské kultury

7. 11. 17–20h

Zvukohrátky

Hlas není jen mluvené slovo! Nakolik ho známe? Pojďme si s ním hrát a trochu ho prozkoumat. Hlasově-zvukovou laboratoř povede Ridina Ahmedová, zakladatelka Hlasohledu – centra pro práci s lidským hlasem. Pro všechny ve věku 16–116 let. Vstup zdarma.

12. 12. 18–20h

Podrobný průvodce po jednom z milionu způsobů, jak dělat hudbu

Workshop s hudebníkem, skladatelem, textařem a aranžérem Martinem Kyšperským (Květy), zaměřený na vznik hudby, nahrávek a všeho souvisejícího. Pro všechny 16+. Vstup zdarma.

veřejné akce

24. 10. 2019

Galakonzert pro Pavla Frieda – závěr Hudebního léta Cabaret des Péchés, pasáž Jalta, Dominikánské nám. 1

Exkluzivní vystoupení dvojice romských hudebních virtuózů – Radek Bagár ml. (klavír) a Marek Balog (housle) u příležitosti udělení Ceny MRK za rok 2019. Laureátem je Ing. Pavel Fried in memoriam, někdejší předseda Židovské obce Brno. Zahraje i Radek Bagár st. s kapelou a skupina Ha Chucpa (klezmer). Bude představen nový Bulletin Muzea romské kultury. Vstup volný.

Ceník inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%
žádosti o inzerci na: holomkova@srnm.cz

Vydávání Romano hangos
podporuje Ministerstvo kultury
České republiky

Vážení čtenáři, pokud jste dostali tyto noviny do schránky, pravděpodobně zpracováváme vaše osobní údaje (jméno, adresa) za účelem doručování těchto novin. Pokud nesouhlasíte s tímto zpracováním, napište nám na srnm@srnm.cz a my vás z databáze vyřadíme.

Adresa redakce
Romano hangos
a Společenství
Romů
na Moravě

Bratislavská 65a,
Brno 602 00
tel.: 545 246 673
www.srnm.cz

číslo účtu:

230 0066 1977/2010

15.11.2019
Django fest
XVIII. ročník

Zsolt Varady Band
Monika Bagárová
s kapelou
Imperio

RADOST
koncert a kulturní hřiště
CEJL 52, BRNO
19:30 – 01:00
VSTUP OD 150,-

18. ročník multizánrového festivalu pořádá SRNM za podpory Statutárního města Brna a Ministerstva kultury
www.facebook.com/djangofest
www.srnm.cz

r'n'b / gypsy jazz / worldmusic
tribute to Django Reinhardt

B | R | N | O | MINISTERSTVO KULTURY